

30/11/22

[Басты бет](#) / [Заңнама](#) / [Заңнама](#)

Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы туралы

Қазақстан Республикасының Заңы 2015 жылғы 10 қаңтардағы № 274-V ҚРЗ.

[← Қайта оралу](#)

Қолданушылар назарына!
Қолданушыларға ыңғайлы болуы үшін ЗҚАИ мазмұнды жасады.

МАЗМҰНЫ

Осы Заң Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының қызметі саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейді.

1-тарау. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бап. Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы және оның мақсаты

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы (бұдан әрі – Ұлттық ұлан) Қазақстан Республикасы ішкі істер органдарының бірыңғай жүйесіне кіреді және жеке бастың, қоғам мен мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қылмыстық және өзге де құқыққа қарсы қолсұғушылықтардан қорғауға арналған.

2. Ұлттық ұлан өз өкілеттіктерін жүзеге асырған кезде оның қызметіне араласуға тыйым салынады.

3. Ұлттық ұланның туы және рәмізі болады. Ұлттық ұланның өңірлік қолбасшылықтарының, құрамаларының, әскери бөлімдерінің және жоғары әскери оқу орнының белгіленген үлгідегі жауынгерлік жалаулары болады.

Ұлттық ұланның туы мен рәмізінің, өңірлік қолбасшылықтардың, құрамалар мен әскери бөлімдердің, жоғары әскери оқу орнының жауынгерлік жалауларының сипаттамасын Қазақстан Республикасының Президенті бекітеді.

2-бап. Ұлттық ұлан қызметінің құқықтық негізі

1. Ұлттық ұлан қызметінің құқықтық негізін Қазақстан Республикасының Конституциясы, осы Заң және өзге де нормативтік-құқықтық актілер құрайды.

2. Егер Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шартта осы Заңда қамтылғаннан өзге қағидалар белгіленген болса, онда халықаралық шарттың қағидалары қолданылады.

3-бап. Ұлттық ұлан қызметінің қағидаттары

Ұлттық ұланның қызметі Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік қызмет қағидаттары, сондай-ақ:

- 1) адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын, қоғам мен мемлекеттің мүдделерін құқыққа қарсы қолсұғушылықтардан қорғаудың міндеттілігі;
- 2) Ұлттық ұлан қатарында қызметті ұйымдастырудағы көзқарастардың біртұтастығы;
- 3) дара басшылық пен дәреже сатысы (бағыныстылық);
- 4) саяси партиялар мен өзге де қоғамдық бірлестіктердің қызметінен тәуелсіз болу негізінде жүзеге асырылады.

2-тарау. ҰЛТТЫҚ ҰЛАННЫҢ МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ ӨКІЛЕТТІКТЕРІ

4-бап. Ұлттық ұланның міндеттері

1. Ұлттық ұланға мынадай міндеттер жүктеледі:

- 1) маңызды мемлекеттік объектілерді және арнайы жүктерді күзету;
- 2) ішкі істер органдарымен бірлесіп қоғамдық тәртіпті қорғауға, жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесуге, қоғамдық қауіпсіздікті және төтенше жағдай мен соғыс жағдайының, терроризмге қарсы операцияның құқықтық режимдерін қамтамасыз етуге қатысу, осы операцияға, сондай-ақ табиғи, техногендік және әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайларды және олардың салдарларын жою жөніндегі іс-шараларға қатысу;
- 3) сотталған әйелдердің, кәмелетке толмағандардың жазасын өтеуіне арналған қылмыстық-атқару жүйесінің мекемелерін, түрмелерді және тергеу изоляторларын қоспағанда, қылмыстық-атқару жүйесінің орташа қауіпсіз, қауіпсіздігі барынша жоғары, төтенше қауіпсіз, қауіпсіздігі аралас мекемелерін күзету;
- 4) сотталған әйелдердің, кәмелетке толмағандардың жазасын өтеуіне арналған қылмыстық-атқару жүйесінің мекемелерін, түрмелерді және тергеу изоляторларын қоспағанда, қылмыстық-атқару жүйесінің орташа қауіпсіз, қауіпсіздігі барынша жоғары, төтенше қауіпсіз, қауіпсіздігі аралас мекемелерінде ұсталатын адамдардың, сондай-ақ олардың аумағындағы азаматтардың мінез-құлқын бақылау мен қадағалауды жүзеге асыру;
- 5) сотталғандарды және күзетпен ұсталатын адамдарды айдауылмен алып жүру;
- 6) соғыс уақытында Қазақстан Республикасының аумақтық қорғаныс жүйесінде жекелеген міндеттерді орындау;
- 7) Қазақстан Республикасының аумағында қарулы қылмыскерлерді залалсыздандыру, заңсыз әскерилендірілген немесе қаруланған құралымдар (топтар), ұйымдасқан қылмыстық топтар (қоғамдастықтар) әрекетін тоқтату жөніндегі арнайы операцияларға қатысу;
- 8) ауыр және аса ауыр қылмыстардың, диверсиялардың, терроризм актілерінің, қарулы қақтығыстардың жолын кесуге қатысу және тайталасушы тараптарды ажырату;
- 9) Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарға сәйкес міндеттерді орындау.

2. Ұлттық ұланға өзге де міндеттер Қазақстан Республикасының заңдарымен және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерімен жүктеледі.

Ескерту. 4-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 29.06.2021 № 58-VII

(алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5-бап. Ұлттық ұланның өкілеттіктері

1. Ұлттық ұлан өз құзыреті шегінде:

1) адамның және азаматтың өмірін, денсаулығын, құқықтары мен бостандықтарын құқыққа қарсы қолсұғушылықтардан қорғауға;

2) маңызды мемлекеттік объектілерді және арнайы жүктерді күзетуді қамтамасыз етуге;

3) патрулдік-бекеттік қызмет атқару арқылы, оның ішінде көпшілік іс-шаралар өткізу кезінде қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге және қоғамдық тәртіпті қорғауға қатысуға;

4) қылмыстық-атқару жүйесінің орташа қауіпсіз, қауіпсіздігі барынша жоғары, төтенше қауіпсіз, қауіпсіздігі аралас мекемелерін күзетуді қамтамасыз етуге, олардың әкімшілігінің басшылығымен сотталғандарды бақылауды және қадағалауды жүзеге асыруға, сотталғандар мен күзетпен ұсталатын адамдарды айдауылмен алып жүруге;

5) алып тасталды – ҚР 29.06.2021 № 58-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6) жаппай тәртіпсіздіктердің, топтасып бағынбаушылықтардың жолын кесуге және әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу мен оларды жою жөніндегі іс-шараларға қатысуға;

7) терроризмге қарсы операциялар мен күзет іс-шараларын жүргізуге қатысуға;

8) заңсыз әскерилендірілген немесе қаруланған құралымдар (топтар), террористік ұйымдар, ұйымдасқан қылмыстық топтар (қоғамдастықтар) әрекетінің жолын кесу жөніндегі, сондай-ақ кепілге алынған адамдарды босату жөніндегі арнайы операцияларға қатысуға;

9) алып тасталды – ҚР 29.06.2021 № 58-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

10) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес төтенше және соғыс жағдайының құқықтық режимдерін қамтамасыз етуге қатысуға;

11) соғыс (ұрыс) қимылдарын жүргізуге, төтенше және соғыс жағдайы ахуалында, сондай-ақ қарулы жанжал ахуалында міндеттерді орындауға;

12) ерекше маңызды мемлекеттік объектілерді қоспағанда, табиғи және техногендік сипаттағы, оның ішінде Ұлттық ұланның күзетілетін объектілеріндегі төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жоюға қатысуға;

13) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар мен олардың салдарларын жою аймағында қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуге және карантиндер кезіндегі режимдік-шектеу іс-шараларына қатысуға;

14) алып тасталды – ҚР 29.06.2021 № 58-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

15) Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің және Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Төрағасының бірлескен шешімдерінде айқындалатын тәртіппен шекаралық іздестірулерге және операцияларға қатысуға құқылы;

16) қылмыстық-атқару жүйесі мекемелерінде күзеттен және қадағалаудан, айдауылмен алып жүру кезінде әскери қарауылдардан қашып кеткен адамдарды іздестіруге қатысуға;

17) мемлекеттік күзетілуге жататын объектілерде өткізу режимін қамтамасыз ету кезінде адамдарға, олардың заттарына, көлік құралдарына жете тексеру жүргізуге;

18) қылмыстық-атқару жүйесінің мекемелерінде ұсталатын адамдардан оларға Қазақстан Республикасының заңнамасымен және сот үкімімен жүктелген міндеттерді орындауын талап етуге;

19) төтенше жағдайлар, төтенше және соғыс жағдайының режимдерін енгізу ахуалында Ұлттық ұланға осы Заңда жүктелген міндеттер мүддесінде жауынгерлік қамтамасыз ету іс-шараларын жүзеге асыруға;

20) Ұлттық ұланның құрылысы және оны дамыту жоспарларын әзірлеуге және іске асыруға, сондай-ақ оның ұйымдық-штаттық құрылымын жетілдіруге;

21) Қарулы Күштерді қолдану жоспарын әзірлеуге және Қарулы Күштермен бірлескен әрекеттерге дайындықты ұйымдастыруға Ұлттық ұланның құзыреті шегінде қатысуға;

22) Ұлттық ұланның әскери қызметшілерінің өздеріне жүктелген міндеттерді орындауына байланысты Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің және олардың отбасы мүшелерінің өміріне, денсаулығына, абыройына, қадір-қасиеті мен мүлкіне қолсұғушылықтардан олардың жеке басының қауіпсіздігін белгіленген тәртіппен қамтамасыз етуге;

23) Ұлттық ұланның әскери қызметшілерін және олардың отбасы мүшелерін құқықтық және әлеуметтік қорғауды белгіленген тәртіппен қамтамасыз етуге, олардың денсаулығын сақтау мен нығайтуға бағытталған іс-шараларды әзірлеуге және жүзеге асыруға, Ұлттық ұланда санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауды ұйымдастыруға;

24) Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарын Ұлттық ұланға қатысты бөлігінде іске асыру жөніндегі іс-шараларды орындауға;

25) Ұлттық ұланның қызметі процесінде қалыптасатын, тұрақты сақталатын құжаттардың және өзге де құжаттық материалдардың жиналуын (жинақталуын), сақталуын, есепке алынуын қамтамасыз етуге;

26) мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді қорғауды және құпиялылық режимінің сақталуын ведомстволық бақылауды қамтамасыз етуге;

27) ақпараттық қауіпсіздік талаптарын сақтауды қамтамасыз етуге;

28) қару-жарақтың, әскери және арнайы техниканың, арнайы құралдардың және Ұлттық ұлан пайдаланатын өзге де мүліктің пайдаланылуы мен жөнделуін ұйымдастыруға;

29) Ұлттық ұланның көлік құралдарының жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, олардың мемлекеттік тіркелуін және оларға міндетті техникалық қарап-тексеру жүргізілуін жүзеге асыруға;

30) Ұлттық ұланның әскери бөлімдері мен бөлімшелерін жайластыруды, әскери объектілерін салуды және реконструкциялауды ұйымдастыруға және жүзеге асыруға, Ұлттық ұланның әскери қызметшілерін және олардың отбасы мүшелерін тұрғын алаңмен қамтамасыз етуді жақсарту бойынша

шаралар қолдануға;

31) Қазақстан Республикасының заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

2. Ұлттық ұланның өз құзыреті шегінде:

1) азаматтардан және лауазымды адамдардан қоғамдық тәртіпті сақтауды, Ұлттық ұланның өкілеттіктерін жүзеге асыруға кедергі келтіретін құқық бұзушылықтарды және әрекеттерді тоқтатуды талап етуге, ал бұл талаптар орындалмаған жағдайда, осы Заңда көзделген мәжбүрлеу шараларын қолдануға;

2) қылмыстық немесе өзге де құқық бұзушылықтар жасады деп күдік келтірілген кезде жеке тұлғалардың жеке басын куәландыратын құжаттарын тексеруге;

3) анықтау және алдын ала тергеу органдарының өкілдері келгенге дейін қылмыстық құқық бұзушылық іздерінің сақталуын қамтамасыз ету бойынша қажетті шаралар қолдануға;

4) қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық жасаған немесе оларды жасауға оқталған адамдарды не олардың жеке басын анықтау мақсатында ұстап алуға және ішкі істер органдарына жеткізуге;

5) сотталғандарды және күзетпен ұсталатын адамдарды айдауылмен алып жүру үшін қабылдап алу кезінде және оларды іздестіру барысында ұстап алғаннан кейін олардың жеке басына жете тексеру жүргізуге;

6) қылмыстық-атқару жүйесінің Ұлттық ұлан күзететін орташа қауіпсіз, қауіпсіздігі барынша жоғары, төтенше қауіпсіз, қауіпсіздігі аралас мекемелерінде ұсталатын адамдардың мінез-құлқын бақылау мен қадағалауды жүзеге асыруға, оларда ұсталатын адамдардан өздеріне Қазақстан Республикасының заңнамасымен және соттың үкімімен жүктелген міндеттерді орындауын талап етуге;

7) әкімшілік немесе қылмыстық заңнаманы қолдануға жататын іс-әрекеттер жасаған адамдарды қылмыстық-атқару жүйесінің Ұлттық ұлан күзететін мекемесіне іргелес аумақта ұстап алуға және оларды ішкі істер органдарына жеткізуге, олардың жеке басын жете тексеруді жүзеге асыруға;

8) қылмыстық-атқару жүйесінің Ұлттық ұлан күзететін мекемесінің аумағында және оған іргелес, режимдік талаптар белгіленген аумақта жүрген адамдарға, олардың заттарына, көлік құралдарына жете тексеру жүргізуге, сондай-ақ мекемелердің ішкі тәртіптеме қағидаларында көзделмеген, тыйым салынған заттар мен құжаттарды алып қоюға;

9) ерекше жағдайлар режимін енгізу кезінде көлік құралдарының жүрісін уақытша шектеуге немесе оған тыйым салуға, қылмыстық-атқару жүйесінің Ұлттық ұлан күзететін мекемесінің аумағына және оған іргелес аумаққа азаматтарды кіргізбеуге немесе оларға сол жерде қалуды не сол жерден кетуді міндеттеуге;

10) қоғамдық тәртіпті бұзған әскери қызметшілерді ұстап алуға және оларды осы елді мекенде әскери полиция органдары болмаған жағдайларда әскери коменданттарға немесе әскери бөлімдердің командирлеріне тапсыруға;

11) көшпелі сот отырыстарына айдауылмен алып жүретін адамдарды және қашып кетіп ұстап алынған сотталғандарды